

În atenția:

Comisiei comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea propunerii legislative de revizuire a Constituției României

Forumului Constituțional

Propunere de modificare a prevederilor constituționale privind caracterul secular al statului și libertatea religioasă

Relația dintre stat și biserică a fost adesea subiect de dezbatere publică în ultimii douăzeci de ani în România. Publicul, în majoritatea sa, împărtășește două principii fundamentale: pe de o parte înțelegerea caracterului secular al statului, pe de altă parte recunoașterea rolului pe care religia l-a jucat în modelarea principiilor societății. Este doar aparent un paradox, pentru că cele două principii nu se exclud. De altfel, este o dezbatere pe care aproape toate statele europene au cunoscut-o și, în destule dintre ele, spațiul public cunoaște o continuă adaptare la evoluțiile sociale pe marginea acestui subiect.

În toate Constituțiile statelor europene se face referire la religie, luând în calcul ambele principii enunțate. Tratatelor internaționale din sfera drepturilor au aceeași abordare. Formulările sunt diferite și evoluează în timp, dar putem identifica elemente de convergență. Nici Constituția României nu face excepție, abordând subiectul prin prisma aceluiași idei. Evaluarea aplicării textului constituțional în perioada postrevoluționară, discuțiile recente privind fenomenele de modernizare a României, au arătat că anumite formulări din textul legii fundamentale afectează caracterul secular al statului. Ele generează procese dăunătoare atât pentru libertatea religioasă a anumitor grupuri de credincioși, cât și pentru dezvoltarea socială în sensul valorilor fundamentale enunțate de Constituție.

Inspirate din Constituțiile altor state și din tratatele internaționale, modificările pe care le propunem vin să întărească și să extindă drepturile tuturor cetățenilor, din perspectiva religiei, fără deosebire de confesiune sau credințe individuale.

Arătându-ne întreaga disponibilitate de dialog și cooperare pe această temă, vă asigurăm de întreaga noastră considerație.

(lista celor 34 de organizații semnatare la final)

Organizațiile semnatare împărtășesc valori comune precum respectul pentru drepturile fundamentale ale omului, nediscriminare, libertate, egalitate și militează pentru democrație și stat de drept în România. Am decis să conlucrăm pentru a participa activ cu puncte de vedere argumentate la procesul de revizuire a Constituției.

Pentru mai multe detalii despre acest subiect contactați:

Toma Pătrașcu, Asociația Secular Umanistă din România, toma.patrascu@asur.ro

Gabriel Andreescu, Asociația Solidaritate pentru Libertatea de Conștiință, editor.csi@gmail.com

Grupul de organizații este deschis tuturor celor ce împărtășesc valorile și principiile enunțate. Dacă doriți să vă alăturați, contactați:

Ovidiu Voicu, Fundația Soros, ovoicu@soros.ro

Nr. crt.	Formularea curentă	Modificare propusă	Expunere de motive
1.	<p><i>ARTICOLUL 1: Statul român</i></p> <p>(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.</p>	<p><i>ARTICOLUL 1: Statul român</i></p> <p>(3) România este stat de drept, democratic, <u>laic</u> și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.</p>	<p>Completarea aduce o clarificare necesară prin care se garantează caracterul secular al statului și se întărește separarea între stat și cultele religioase, fără a aduce în nici un fel atingere drepturilor deja afirmate.</p> <p>Formulări similare se găsesc și în Constituțiile altor state din întreaga lume, spre exemplu: Franța (art. 1), Portugalia (art. 41), Turcia (art. 2), SUA (primul amendament), Mexic (art. 40) sau Japonia (art. 20).</p>
2	<p><i>ARTICOLUL 29: Libertatea conștiinței</i></p> <p>(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjpire religioasă.</p> <p>(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate.</p>	<p><i>ARTICOLUL 29: Libertatea conștiinței</i></p> <p>(4) Sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjpire religioasă.</p> <p>(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat. Activitățile cu caracter social ale cultelor sunt eligibile pentru finanțare din bani publici prin competiții de proiecte, conform legii.</p> <p>(5¹) Statul asigură accesul la asistență religioasă în armată, în spitale, în penitenciare, în <u>aziluri</u> și în orfelinate, conform legii.</p>	<p>Modificarea propusă lărgeste sfera de aplicare la toate interacțiunile sociale și nu doar la cele dintre culte, îmbunătățind astfel cadrul de apărare a libertății de conștiință. Este o ajustare necesară pentru că, în lumea modernă, acțiunile de învrăjpire religioasă sunt adesea inițiate nu de culte și nici măcar de grupuri sau persoane susținute de acestea, ci de terțe grupuri sau persoane care în mod abuziv se revendică de la un curent religios sau altul.</p> <p>Alineatul (5), în forma inițială, se referă la două aspecte: sprijinul statului față de culte, respectiv accesul indivizilor la asistență religioasă în anumite situații instituționalizate. Modificarea urmărește separarea celor două aspecte în două alineate și aduce unele clarificări. Astfel, este clar specificată eligibilitatea activităților cu caracter social ale cultelor pentru finanțări publice, cu respectarea cadrului legislativ în vigoare. În ceea ce privește asistența religioasă în anumite situații, modificarea întărește dreptul indivizilor prin obligația statului nu doar de a înlesni, ci chiar de a asigura astfel de servicii.</p>

	<p>(6) Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.</p>	<p>(6) Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine, <u>în conformitate cu principiul interesului superior al copilului.</u></p>	<p>Este corectată forma de plural a cuvântului „azil”, conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române.</p> <p>Modificarea propusă introduce un principiu extrem de important, care a fost formulat în tratatele internaționale ulterioare scrierii Constituției: interesul superior al copilului. Prin această formulare se urmărește împiedicarea unor eventuale acțiuni ale părinților sau tutorilor care să facă rău copilului, prevalându-se de libertatea de conștiință.</p>
--	---	---	--

Organizații semnate:

ActiveWatch – Agenția de Monitorizare a Presei,
Alianța Civică Democratică a Romilor,
ANBCC – Asociația Națională a Birourilor de Consiliere pentru Cetățeni,
APADOR-CH – Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România – Comitetul Helsinki,
Asociația Accept,
Asociația EPAS,
Asociația FRONT,
Asociația Mame pentru Mame,
Asociația pentru Educație Politică,
Asociația Română Anti-SIDA,
Asociația Secular Umanistă din România (ASUR),
Asociația Solidaritate pentru Libertatea de Conștiință,
Asociația Transcena,
Centras – Centrul de Asistență pentru Organizații Nonguvernamentale,
Centrul de Studii în Idei Politice,
Centrul de Studii Internaționale,
Centrul Educația 2000+,
Centrul FILIA,
Centrul Parteneriat pentru Egalitate,
Centrul pentru Jurnalism Independent,
CeRe – Centrul de Resurse pentru Participare Publică,
ECPI – Centrul Euroregional pentru Inițiative Publice,
Expert Forum
Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală,
Fundația Soros,
Fundația Tineri pentru Tineri,
Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului – GRADO,
Centrul Rațiu pentru Democrație,
Roma Education Fund România,
Societatea Academică din România,
Societatea pentru Educație Contraceptivă și Sexuală,
SoLib – Societatea pentru Libertate Individuală.